

Deo Memphitico libasset; rotam Ægyptum in potestatem habiturum. Sacerdos Summus arte, vel incuria aneas phialas quibus libabatur duodecim tantum addidit; cum essent Principes tredecim; Plammeticho, qui novissimus erat prætermisso. Tunc ille sine mora, detracta galea areâ in illa libavit, sicque regnum ad Plammetichum pervenit. Diodor. Sicul. lib. 1. n. 42. & Kircher. de Regib. Ægypti. cap. 10. Dynast. 26.

9 Templum Minervæ Sai illustrissimum cunctis nationibus, quia ex uno lapide, non utique ibi excavato, sed aliunde vecto.

Templum Sai ex uno lapide.

Ad hac quod non minime, sed maxime admiror (ait Herodorus lib. 3. n. 107.) Ammassis attulit ædificium ex solido saxo ad Saim ex urbe Elephantina, in quo afferendo triennium consumperunt duo millia electorum virorum. Hujus domus extrinsecus est unius & viginti ulnarum longitudo, quatuordecim latitudo, octo altitudo. Interior autem ejus longitudo est octodecim ulnarum & cubiti, latitudo duodecim, altitudo quinque. In atrio erexit tres colossos, qui medius septuaginta quinque pedum, duo alij utrinque viginti cum immanitate Sphingum. Kircher. Tom. 2. p. 2. class. 8. cap. 1. In hocce templo erat celebre artificium ad infatuationem populi, ut profundius hærerent Numinum cæcitati. In Sai (ait Hero Alexandrin. Pneumaticor. cap. 36.) erat altare, in quo accenso igne, Dionysius ac Diana lac & vinum fundebant, draco vero accipitriformis sibilabat. Ad philologiam redigit hujusmodi machinamentum Kircher. ibid. cap. 3. Pragmat. 2. astruitque aëra in syphonibus inclusum, ne abeundi daretur locus, accenso igne tempore sacrificij intra arulam rare fieri; impulsuque, ut ampliore locum occuparet, deferri vehementius per fistulas, qua vehementia & sibilabat draco, & pressis lacte & vino, in tubis incluso humore, trudebatur in craterem arulæ; unde Liber Pater & Diana lac & vinum funderè videbantur: quæ quidem scena, cum non intelligeretur a plebe, cogitabat fieri beneficio Deorum. Pater hinc, quod diximus n. præced. ex Ægypto per Cecropem in Athenas Minervæ translatum simulacrum; siquidem in eo ibi non absimile artificium. In ejus enim scuto dracones aenei rhythmicè sibilabant, uti videbimus ex Plin. & Natal. à Comitib. 20. Novembr. diximusque Tom. 5. T. 4. D. 2. n. 11. Plura sicine videmus artificia cum mirabili nescientibus effectu, uti in cucurbita aenea patet, aut vitrea. Consule Goud. Tom. 3. p. 3. disput. unic. quest. 3. art. 4. §. unic.

Artificium imaginum in hoc templo.

DIES III. FEBRUAR.

1 G Rad. 13. Solis in Aquario, tenebrosus; ut ait Dariothus. Inluit in hortorum cultores. Jul. Firmicus. Anterioris sinistrum genu sagittarij manè oritur. Junctin. K. A. Regulus oritur. Alsted. Encyclop. Fidis rota occidit: Leo med. Occidit. Venti. Columell. & Ptolom. Delphinus occidit. K. R. & Ovid. 2. Fastor. v. 79.

Quem modò cælatum stellis Delphina videbas, Is fugiet visus nocte sequente suos. Hygin. lib. 3. cap. 16. Causam signat Germanic. Cæsar. in Phenom. Arat. cap. 27. succinens:

Hinc alius declivis ducitur ordo: Sentit & insanos obscuris statibus Austros. Equites multi armati. Sphæ. Arab. Post ann. 40. ab ingressu Ægypti hac in die signatur Moysis obitus à Serario in Josue, 3. 1. (Vid. diem 7. n. 3.) quest. 5. & Alapid. Hodie (inquit Leonard. Marius in K. Hebr.) completa est ædificatio domus Dei temporibus Aggai & Zacharia prophetarum, & Darij Regis Persarum, & celebrati dedicationis dies. Liqueat 1. Esdr. 6. à 14. Sacrificia ac solemnitas, à v. 17. At notandum est, dici in textu sacro ibidem: Jubente Cyro & Dario & Artaxerxe Regibus Persarum. Tunc igitur completum est templum, & simul tempus quadraginta sex annorum ejus ædificij: tot profecto fluxerunt à secundo Cyri anno usque ad Artaxerxem, qui misit Nehemiam. Joam. 2. 20. Vel usque in sextum Darij annum, ut alijs placet. Vide Cajetan. hic. Cum esset erectum altare jussu Cyri, & opus templi impediretur regente Persiam Cambyse, excitatusque esset Darius Hyfaspis, ut juxta decreta Cyri templum ædificaretur, uti constat 1. Esdr. 4. à 4. & cap. 6. à 3. accepta notitia à Nehemia de jactura rerum Judaicarum in terra Sancta, impetravit à Rege Artaxerxe facultatem ædificandi muros civitatis, uti indicavit Principibus & Sacerdotibus, 2. Esdr. 2. 18. Venit ergo tunc temporis in Jerusalem ad erigenda mœnia, quo templum secundum, sive Zorobabelis perfectum: & cum ignis ille qui de coelo descendit in primi dedicatione per Salomonem, esset absconditus in puteo per Jeremiam & alios sacerdotes; jussit à nepotibus horum afferri; qui quidem nunciarent in aquam convertum fuisse. Tunc Nehemias jussit eos haurire & afferri sibi, & sacrificia qua imposita erant, jussit Sacerdos Nehemias aspergi ipsâ aquâ, & ligna qua

III. N.

Ovid.

German.

Mors Moysi.

Antilogia.

Dedicatio templi secundum.

Tunc datus ignis per Nehemiam.

qua erant superposita. Utque hoc factum est, & tempus affuit, quo Sol refulsit, qui prius erat in nubilo; accensus est ignis magnus, ita ut omnes mirarentur. 2. Machab. 1. à 19.

2 Hic est ignis dies dati, haudquaquam 25. Novembr. ubi templum mundatum à Machabæis, dispositumque in cultum veri Dei, ubi ex hoc igne ibi etiam ignis, uti videbimus. Dies hic dicitur dati ignis, & encæniorum templi secundi, tempore Nehemix, & Regum Persarum, uti dicitur à v. 33. quod impossibile tempore Machabæorum, ut patet. Ita Joseph. Gorion, lib. 1. à cap. 16. & Serar. hic questiuic. 13. de hocce miraculo agunt Abulenf. quest. 10. in 29. Exod. Ambros. 1. Offic. cap. 14. Blesenf. Epist. 74. & Riber. de Templ. lib. 5. cap. 15. Pro die, quia Encænia etiam dicitur, notandum; quatuor encænias inter Hebræos fuisse, sive dedicationes templi, vel initialia templi in usum cultus. Primum sub Salomone; secundum, de quo agimus; tertium Machabæis, ultimum sub Herode, uti dicemus 14. August. ex Joseph. 15. Antiq. cap. 14. Unde encænias, de quibus Joannes, 10. 22. intelligenda sunt de dedicatione templi Zorobabel, & in festo ignis dati. D. Thom. hic. Chrysoft. Theophil. & Oecumen. De loco in quo inventus est ignis ex aqua, cogitant nonnulli fuisse Piscinam Probaticam, cujus aqua mota ab Angelo unum languidum, à quacunque detineretur infirmitate, levabat. In piscina lotæ victimæ à Sacerdotibus, quæ tempore Hieronymi in geminum lacum dividebatur, quorum alter mirum in modum rubens, quasi cruentis aquis antiq. in se operis signa testabatur. Idem de Loc. Hebraic. additque Adrichom. in Jerusalem, n. 62. Sunt qui existiment, hunc fuisse locum, ubi Sacrum ignem quondam recondiderunt Sacerdotes: quem cum requireret reversus Nehemias, ejus loco reperit aquam crassam. Juxta illam natam Deiparam, dicit Joann. Damasc. 4. de Fid. Orth. cap. 15. etiam Christoph. Castr. & Theoph. Raynaud. in Diptyc. Marian. p. 1. punct. 2. Quomodo ibi inventum lignum in Crucem Domini; diximus Tom. 6. T. 1. n. 49.

Quatuor Encænias apud Hebræos.

Piscina Probatica locus, quo in aquam crassam conversus est ignis.

Unde commendabitur?

3 Notum factum est miraculis conversionis aquæ in ignem vorantem sacrificium: tuncque Artaxerxes rem diligenter examinans fecit ei templum, ut probaret quod sanctum erat: & cum probasset Sacerdotibus donavit multa bona, & alia atque alia munera. 2. Mach. 1. 34. & Ambros. d. Hoc (subdit) patrefacto indicio Rex Persarum in eo loco, in quo ignis fuerat absconditus, & postea reperta

est aqua, templum fieri mandavit, cui inferebantur dona plurima. Non fuisse templum principale, per se patet: nec igni, quem adorabant Persæ, ut referunt Curt. lib. 3. cap. 3. & Briffon. lib. 2. de Regn. Persar. neque aliud templum Numini vero, ex inscriptis Hebræis inhibentibus etiam liquet. Quodnam ergo templum & ibi ubi ignis facer absconditus? Ædificium insigne, quo indicaretur factum illud miraculum singulare in formam templi. Videtur postea fuisse Probatica Piscina: ait Genebr. Ann. 3779. Beda in 2. Esdr. Serar. in 2. Mach. 1. quæstiuic. 14. Alap. & Sanct. hic, n. 39. Claret etiam Joann. 5. 2. ubi de illa dicitur: Quinque porticus habens, quo constat angustum ædificium. Tamen tempore Salomonis piscinam extitisse, certum sit; tempore conceptionis Christi factam fuisse, retulimus, loc. cit. Tom. 6. n. 49. cujus articuli fides penes auctorem tantæ novitatis erit. Notat Haye in Chronica sacr. 38. tot annos fluxisse ab hoc igne cœlitis dato (nimirum 486. cum dimidio) usque ad adventum Spiritus Sancti; quot fluxerant à die olim missi ignis de coelo Moysi, in promulgatione legis (de quo Exod. 19. 18.) usque ad ignem cœlitis descendentem in dedicatione templi Salomonici. Vid. 8. Mart. à 5. & 6. Maij.

Cur dicitur templum?

An facta conceptio Christi hoc?

4 Trucidatur à Judæis Baptistæ pater. Traditur à S. PP. Venit ad nos quem tradidit (ait Origen. Tract. 26. in Matth.) quasi sit aliquis locus in templo, ubi virginibus quidem consistere licet, & orare Deum: experta autem thorum virilem, non permittentur in eo consistere. Maria postquam genuit Salvatorem, ingrediens adorare, stetit in illo virginum loco: prohibentibus autem eis, qui noverant jam filium genuisse, Zacharias stetit atque dixit prohibentibus eam: quoniam digna est virginum loco, cum sit virgo. Ergo quasi manifestissime Zachariam adversus legem agentem, & in loco virginum permittentem stare mulierem, occiderunt inter templum & Altare viri generationis illius. Hieronym. inficiatur lib. 4. in Matth. sed astruunt Cyrill. Alexandr. Advers. Anthropomorph. cap. 27. Greg. Nyssen. Orat. in Natal. Domini. Basil. Orat. de Human. Christ. generat. Theophilact. in 23. Matth. alijque plures, videndi apud Christoph. à Castro in Histor. Deipar. cap. 11. n. 12. & Christoph. Vega, Theolog. Marian. p. 2. Palæstr. 19. Certam. 5. num. 1416. Fallitur Raulchin, uti videbimus 5. Septembr. n. 2. & 5. Novembr. n. 6.

Zacharias baptiste pater occiditur.

Fuga Jesta in Ægyptum.

5 Sine controversia (est die seq. autemet Gislandis) puer Jesus in ulnis Virginis-Maris monita cœli deferretur Ægyptum, ibique com-

commorantur sexennio usque ad obitum Herodis, & aliorum, Herodi blandientium. Adrichom. *Ann. Christ.* 1. Alapid. in *Chronotax.* n. 5. & Baron. n. 42. Pervenerunt in Lebhem, ubi pernoctarunt, ibique ex puteo aquam hausisse. Adrich. in *Simeon*, num. 55. etfi Bern. Breindemb. signet 10. *Septemb.* Transfentibus per Hermopolim palma, quam uti Numen adorabant Agyptij, illis specie adorationis inclinata est, idolum corruit & dæmon fugit. Nicephor. *Calist. lib.* 10. cap. 31. Sozomen. *Histor. lib.* 5. cap. 21. addit, ex illo tempore lignum illud fuisse medicinale. Vide plura apud Baron. *loc. cit.* à n. 43. Ibidem, ut ait Ruffin. *lib.* 2. cap. 7. & Palladius in *Lausiac. cap.* 52. Thebaide in finibus Hermopolis, vidimus templum, in quo ingresso urbem Salvatore, ceciderunt omnia simulacra in faciem super terram. Brocard. in *Descript. Terra Sanct.* p. 2. cap. 4. Itiner. 6. Cardinal. de *Vitriac. cap.* 85. alijque apud Adrichom. in *Juda,* n. 116. collocant inter Heliopolim & Babyloniam hortum balsami, irrigatum à quodam fonticulo, quo beata Virgo pluries puerulum Jesum lavit, panniculofque ejusdem mundavit, excavitque super petram; quibus summa veneratio vel inter Sarracenos est, & vocatur usque hodiè *Fons Jesu.* Originem declarat Adrichom. *ibid.* & quomodo in Agypto hortus balsami celebratus in *Juda.* *Sunt autem balsama* (ait) *arbuscula, uni omnium terrarum Judæe quondam concessa, quas Vineas Engaddi Salomon in Cantic. nominat: quarum frutices, si acuto vitro, lapide, ossifere culellis incidantur, stillant succum pretiosissimum eximia suavitatis, quem Opobalsamum vocant, præferuntque omnibus odoribus. Hunc hortum, seu vineas balsami, tempore Herodis Magni Cleopatra, Aegypti Regina, concedente Antonio vel amatore, vel marito, invidens tantam felicitatem Herodi, transfuit in Agyptum, ubi irrigatur fonte parvo, uberrimè tamen fonte, in quo fama est, sæpe lotum à Virgine puerum Jesum, adeoque ex eo potum sibi, & Sponse sua S. Joseph paravisse, cum in Agypto esset: atque ideo ab incolis veneratione & cultu haberi maximo: Jesus fugiens in Agyptum post se traxit balsami hortum. Aliter Joseph. 1. de Bell. cap. 13. igitur translationem attribuit M. Antonio, qui placare cupiens Cleopatram iratam Herodi, & caput petentem, Palmetum, in quo balsamum gignitur, quod erat in Jerichunte, ipsi Cleopatra dedit. Vide Egesipp. 4. Excidij, cap. 37. Locus in quo habitavit Salvador, illustratur continuò lampade ardenti à Sarracenis, quem Matuream nominant. Plu-*

Palma inclinatur illi.

Corruunt templa & idola.

Fons Jesu.

Hortus balsami.

Transferuntur in Agyptum à Cleopatra.

ra videtis apud Mariam de Agreda in *civ. Mystic. Tom.* 2. lib. 4. à cap. 22. Chrysostom. in *Matth. homil.* 8. Jansen. *Concord. Evang. cap.* 11. Epiph. in *Vit. Jerem.* ac Dorothe. in *Synops.* Alia dicemus 25. *Decembr.* à n. 13.

6 Plura quæ hac in via acciderunt, tribuuntur itineri à Nazareth in Bethlehem uti videbimus, 24. *Decembr.* verum juxta Quaresm. *Elucidar. Terra Sanct. lib.* 6. & Castellum, in *Devot. peregr. lib.* 3. cap. 12. est juxta Bethlehem spelunca, ad quam recessit Virgo-Mater, quandiu à Josepho necessaria parabantur ad iter agendum: in qua felice spelunca decidit aliquid lactis ab ubere de celo pleno, quo terra alba facta (potius via lactea, non figmento Ethnicorum uti ex lacte Junonis) immò medicinalis, pro affluxu lactis nutrientium, si recesserit: quæ quidem terra dicitur *Lac Virginis.* Gratiam. in *Vit. Joseph. Castro in Deipar. & AA. præcitat.*

7 Refert ex aliquibus (sed præut auguror, fluxæ fidei) Castell. in *Devoto peregrino, lib.* 2. cap. 3. peregrinos hos coelestes, cum milites jussu Herodis, ut caperentur, propè essent, absconditos fuisse intra claustram ficus (dictæ in Agypto Pharaonis, cujus fructus aurei, & dulcissimi in trunco, haud in ramis nascentes) quæ sese scindens aperuit, & comprehensis in tutamen, sese clausit. Unde milites cum nihil viderent, vel viros non invenirent, regressi sunt vacui ad tyrannum. Tunc arbor (quæ usquemodò divisa videtur in duas partes) fatiscens dedit peregrinis locum in tutiorem fugam. Honor Regina ac Regis coelestis judicium diligit, quod sequi debebat Auctor in expulsiōne ejusmodi furfuris; sicut in miraculo sequenti, nimirum tritici tunc seminati, & dum accesserunt milites, jam in messe. Valeat. Refert etiam Heliopoli esse lapidem, in quo sessu potiebatur puerulus, dum Virgo-mater, alijs in rebus erat occupata, qui fragranti odore usque hodiè pollet; sicut in pariete loculum, in quo Salvador dormiebat, ac in pavimento mensam, cui accumbebant. Videntur hæcine similia his quæ ex Sarracenis refert Jacob. de Valent. in *Virgin. Cantic. v.* 5. propè fin. Hac in die posterioribus temporibus, jam Christo nato, Simeonem Justum, qui in die Purificationis illum à Virgine-Matre suscipiens, suis ulnis suscepit, diem clausisse; dicunt Græci in *Menolog. Galatin. de Arcan. Cathol. veritatis, lib.* 1. cap. 3. ait: *Simeon postremò Hillelis filius, quem ob ejus præcipuam sanctitatem Talmudista Justum cognominant, in quo*

Lac Virginis.

Ficus Pharaonis.

Simeon Justus obit.

(Ca-

Capitulis parvum dicitur) Academia Magna Synagoge sceptrum defecit. Tandem cum ultima senectute à Spiritu-Sancto responsum accepisset, non visurum se mortem, nisi oculis Messiam, Filium Dei videret; Christum ipsum in ulnis suscipiens, qua de eo à Spiritu-Sancto edoctus docuerat, ipso præsentem confirmavit, & mortuus est. Ibidem *lib.* 4. cap. 7. subditur: Tradiderunt Rabbanam, id est, Magistri; quod eo anno quo mortuus est Simeon justus, dixit eis: In anno isto ego moriar. Dixerunt ei: Unde hoc scis? Ait eis, omni tempore quo intrabam in Sancta-sanctorum, assimilabatur mihi senex albis indutus, qui mecum intrabat, mecumque exibat: hodie autem apparuit mihi senex nigris amictus, qui ingressus est mecum. Postea infirmatus diebus septem, mortuus est; cessaveruntque fratres ejus Sacerdotes ex illa hora benedicere in nomine Domini. Alia, 8. *Octobr.* à n. 5.

8 Ann. Christi, 31. sacri ejus jejuniij dies vigesimus septimus. In mensè Februarij, etfi non signet diem, à Gislendis signatur conversio Samaritanæ (de qua, 7. *Jan. n.* 5.) quod nequit esse, dicente tunc Christo: *Adhuc quatuor menses sunt, & messis venit.* Joann. 4. 35. qui interesse nequibant, si articulus conversionis sceminae in hoc mensè contigisset; cum messis hordei in Luna Nisan, quæ sæpè sæpius in Aprilij. Qua de causa ut quatuor comprehendantur menses usque ad Pascha; Adrichom. signat sub finem Novembris. Lectio hodierna in Synagoga apud Hebraeos constabat ex *cap.* 30. *Exod.* à v. 11. usque ad 35. 1. & 1. *Reg.* 18. 1. usque in v. 39. Bernard. Lamy.

9 Romæ Senatus legitimus. Boxhorn. & Schild. in *August. Sueton. cap.* 35. Dies Romulo sacer, quia lancea ejus in arborem conversa. Smet in *Fast.* Ille enim captato augurio, cum hastam ex Aventino projecisset in Capitolium, hæsissetque terræ; subito cœpit florescere. Quæ non comminiscetur vetustas, maximè dum ex rebus exiguis in summam magnitudinem majestas excrevit? *Fabulantur enim* (ait Plutarchus in eo) *Romulum roboris sui periclitandi causa à Loentino lanceam jaculatum fuisse, cujus hastile de cornu arbore fuerat factum: cujus lancea cuspis cum in terram casu defixa fuisset; cunctis conantibus, nemo evellere valuit: à terra solo, ut ferendis stipibus apto, lignum apprehensum fuisse, frondesque emissas & stipitem corni jussu magnitudinis eo modo editum. Hanc arborem Romuli posteritas, tanquam rem apprimè sacram, muro circumdederunt, ac coluerunt: ad quam si quis accessisset, eique videre-*

Christi gesta. Ejus jejuniij dies XXVII.

Lectio Synagoge.

Senatus legitimus.

Lancea Romuli vivet.

tur arbor non vivere, sed marcescere, obvijs quibusque id confestim vociferando indicabat: hi autem tanquam incendio opem ferrent, aquam clamore poscebant; fiebatque undique concursus ad eum locum vasa aqua plena congerentium. sed C. Casare gradus istos extruente, cum fabri proxima loca perfoderent, radices ab illis inscijs undequaque læsæ sunt; arborque exaruit. Quid non factum fingeretur, dum fictum illo nascente, agnum locutum fuisse? Rhodigin. 16. *cap.* 3. Tanquam imperij Romani statum armis subito fore florentem; interpretatur prodigium Natal. Comes, exponens Ovidium, qui 15. *Metamorph. fab.* 48. de articulo accinit:

Utque Palatinis herentem collibus olim Cum subito vidit frondescere Romulus hastam; Quæ radice nova, non ferro stabat adacta, Non expectatus dabat admirantibus umbras, Et jam non telum, sed lenti viminis arbor.

Vide Jacob. Pontan. & Raphael. Regium hic. Alludit Claudian. in *Nuptijs Mariae, v.* 86. dicens: *Silvæque obstante virescunt.* Locum in Palatino monte demonstrat Marlian. *cap.* 30. & in *Epitom.* 3. *cap.* 6.

10 Ibidem hac die colebantur Dij Novenses. Prad. in *Parerg.* Dum Tattius unum populum cum Romanis formavit (de quo Plutarch. in *Romul. & Liv. 1. scd. 41.*) ex voto his Numinibus aedes dedicavit, quos vocavit intelligibiles; ut observat Rhodigin. 11. *cap.* 23. Varro, 4. de *Vita pop. Rom.* illa Numina nominat, Herculem scilicet, Vestam, Salutem, Fortunam, Sortem & Fidem; de quibus Martian. Capell. 1. de *Nupt. Philolog.* ait, secundam cœli regionem habitare; & Rhodig. 6. *cap.* 14. laneos pedes habere: Gyrard. *Syntagm.* 1. n. 24. ex varijs AA. divinat, quæ Numina sint. Esse ait omnes Sabinorum Deos, qui tantum erant novem, quorum simulacra collocata erant ad Trebiam flumen. Vel fuisse novem Deos, quibus solis Jupiter jacendi fulmina permiserit facultatem. Vel novem Musas, quarum cultus per Tattium Romam invecit. Vel novem virosum insignium, qui apothèosi facta, uti Dij Indigetes consecratis; quoniam dum viverent, colebantur ut Herodes. Vide Arnob. 3. *Contra Gentes.*

11 Inter Athenienses Minervæ sacra. Videtis, 3. *Januar. n.* 14. Dies nominatissimus in tota Græcia, quippe principium Trojani belli, in quo decem annis absumpti. K. G. In hanc expeditionem Deus cunctorum populorum congregavit Tyndarus, Helenæ raptæ pater, coëgitque in juramentum, quod (equo execto, coram illiisque infosso)

Quando exaruit.

Nascentia Romulo, agnus locutus.

Ovid.

Dij Novenses.

Cum pedibus laneis.

Principium belli Trojani.

Helena raptur.

fe-